Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

NEST Project Newsletter

Editorial

Tot açò i molt més

Aquests dos mesos hem treballat en diversos fronts: material per dur als encontres vinents, ens hem adonat el professorat, les famílies i l'alumnat que coneguem de la Unió Europea i hem reflexionat si la trobem molt lluny o molt a prop de nosaltres. També continuem, mitjançant reunions, preparant els encontres a Kalambaka (Grècia) i Bucarest (Romania), etc.

Us anunciem els alumnes que aniran a Bucarest com a ambaixadors del centre. Una experiència que serà meravellosa.

Tot açò i molt més us ho contem en aquest butlletí. Un butlletí que pretén mostrar que treballem en conjunt tota la comunitat educativa, malgrat que de vegades és difícil perquè tots tenim molta feina. Gràcies a les noves tecnologies el punt d'encontre és molt més fàcil.

En aquesta edició escrivim sobre els temes que s'esmenten a continuació:

1. En què hem estat treballant?
2. Història de Torrent: Torrent al segle XIX
3. Els nostres socis/ Nuestros socios/ / Our partners: Bucarest (Romania).
4. Les experiències/ Las experiencias/ The experiencies

Todo esto y mucho más

Estos dos meses hemos trabajado en diversos frentes: material para llevar a los siguientes encuentros, nos hemos dado cuenta el profesorado, las familias y el alumnado de lo que conocemos de la Unión Europea y hemos reflexionado sobre si la sentimos muy lejos o muy cerca de nosotros. También continuamos, mediante reuniones, preparando los encuentros de Kalambaka (Grecia) y Bucarest (Rumanía), etc.

Os anunciamos los alumnos que irán a Bucarest en calidad de embajadores del centro. Una experiencia que será maravillosa.

Todo esto y mucho más os lo contamos en este boletín. Un boletín que pretende mostrar que trabajamos en conjunto toda la comunidad educativa, a pesar que muchas veces es difícil porque todos tenemos mucho trabajo. Gracias a las nuevas tecnologías el punto de encuentro es mucho más fácil.

En esta edición escribimos sobre los temas que se citan a continuación:

1. ¿En qué hemos estado trabajando?
2. Historia de Torrent: Torrent en el siglo XIX
3. Nuestros socios/ Els nostres socis/ Our partners: Bucarest (Rumania).
4. Las experiencias/ Les experiències/ The experiencies

Els alumnes que aniran a Bucarest són: Marta Plaza i Juanjo Morata de 1r de Batxillerat, Ximo Cervera i Laura Carratalá de 3r d'ESO i Pilar Martínez de 4t d'ESO.

Entra a la pàgina web del projecte, punxa en Activities, i veuràs tot allò que entre molts estem fent en el centre i que exportem a l'estranger.

Los alumnos que irán a Bucarest son: Marta Plaza y Juanjo Morata de 1º de Bachillerato, Ximo Cervera i Laura Carratalá de 3º de ESO y Pilar Martínez de 4º de ESO.

Entra en la página web del proyecto, pincha en Activities, y verás todo aquello que entre muchos hemos hecho en el centro y que exportamos al extranjero.

1. ¿Qué hemos trabajando estos dos meses?

¿Qué hemos estado trabajando estos dos meses?

En el mes de marzo se hizo una revisión de todo el material que presentábamos en Kalambaka. Fue un trabajo de revisión árduo ya que siembre queremos que todo esté perfecto y que se muestre todo lo que hemos aprendido.

El día 24 se fueron a Kalambaka los alumnos escogidos juntamente con dos profesores, José María Almudéver y Santi Planells, y vivieron una experiencia inolvidable. Presentaron los trabajos que llevaban en el 1er Instituto de Kalambaka, aprendieron a escribir el alfabeto griego y algunas palabras, visitaron el municipio, Meteora e hicieron una infinidad de actividades culturales juntos que les permitió conocer la cultura de la región y el carácter abierto de la población. También pudieron observar la crisis económica que está sufriendo la población en el país y las dificultades que ello conlleva.

En el mes de abril los alumnos trabajaron My Ithaca en 2º de ESO, 1º de Bachillerato y el grupo de alumnos seleccionados para ir a Rumanía. Los alumnos de 2º con Empar Salcedo plasmaron las diez cuestiones que les gustarían para su futuro, entre ellas dos relativas a la U.E. Mientras, los de 1º de Bachillerato con Juan Pons hicieron escritos que encuadernamos para hacer la publicación de un libro, y el grupo seleccionado filmó con Ana Montiel un vídeo en la estación del Norte.

Los alumnos de 3º de ESO en la asignatura de Tecnología con Manuel González hicieron maquetas sobre la ciudad ideal para el futuro y lo plasmaron en una presentación que se llevaron a Bucarest junto con los otros trabajos citados. Nos lo cuenta Maika Fenoll de 3C:

> *"Hace un mes en la clase de Tecnología nos mandaron un trabajo especial, trataba de que hiciéramos una maqueta de como pensábamos que sería la ciudad del futuro. La clase estaba dividida en 6 grupos y cada uno haría una ciudad diferente, llevando sus respectivos materiales. El trabajo requería mucha dedicación y esfuerzo pero finalmente después de un mes el resultado valió la pena."*

A finales de abril Ana Montiel y Ricard Torres se fueron con los alumnos que fueron seleccionados para ir a Bucarest con todo el trabajo que habíamos realizado y mucha ilusión. Volvió a ser una experiencia inolvidable y muy enriquecedora.

Què hem treballat aquests dos mesos?

Al mes de març es va fer una revisió de tot el material que presentàvem en Kalambaka. Va ser un treball de revisió ardu, ja que sempre volem que tot estiga perfecte i que es mostre tot el que hem aprés, que és molt.

El dia 24 se'n van anar a Kalambaka els alumnes escollits juntament amb dos professors, José María Almudéver i Santi Planells, i van viure una experiència inoblidable. Van presentar els treballs que portaven en 1st High School of Kalambaka, van aprendre a escriure bé l'alfabet grec i algunes paraules, van visitar el municipi, Meteora i van fer una infinitat d'activitats culturals junts que els van permetre conéixer la cultura de la regió i el caràcter obert de la població. També van poder observar la crisi econòmica que està patint la població en el país i les dificultats que açò comporta.

Al mes d'abril els alumnes treballaren l'activitat de My Ithaca a 2n d'ESO , 1r de Batxillerat i el grup d'alumnes sel·leccionat per anar a Romania. Els alumnes de 2n amb Empar Salcedo plasmaren les deu qüestions que els agradaria per al seu futur, entre elles dues relatives a la UE. Mentrestant, els de 1r de Batxillerat amb Juan Pons feren escrits que enquadernàrem per a fer una publicació d'un llibre, i el grup sel·leccionat amb Ana Montiel filmaren un vídeo a l'Estació del Nord.

Els alumnes de 3r d'ESO en l'assignatura de Tecnologia amb Manuel González feren maquetes sobre la ciutat ideal per al futur i ho plasmaren en una presentació que se'n dugueren a Bucarest junt amb els altres treballs esmentats.Ens ho conta Maika Fenoll del grup de 3r ESO C:

> *"Fa un mes, a la classe de Tecnologia, ens manaren un treball especial, se'ns demanava que férem una maqueta sobre com pensàvem que seria la ciutat del futur. La classe estaba dividida en 6 grups i cadascun faria una ciutat diferent amb els seus materials. El treball necessitava molta dedicació i esforç, tanmateix després d'un mes de dedicació ha estat satisfactori."*

A finals d'abril Ana Montiel amb Ricard Torres se n'anaren amb els alumnes que van ser seleccionats per anar a Bucarest amb tot el treball que havíem fet i molta il·lusió. Tornà a ser una experiència inoblidable i molt enriquidora.

2. Historia de Torrent *por Ricard Torres y Empar Salcedo*

TORRENT EN EL SIGLO XIX

Si el XVIII fue, tal y como vimos en el capítulo anterior de nuestra historia, un siglo de cambios (nueva dinastía reinante, configuración de España como Estado centralizado, tímido avance social de la burguesía, etc.), el XIX se caracterizará a sus vez por ser un siglo de profundas transformaciones entre las que destacaremos la crisis y colapso del Antiguo Régimen, el nacimiento del Estado liberal, el surgimiento del movimiento obrero, etc., juntamente con comienzo del proceso de industrialización. Estos hechos a menudo vendrán dados en contextos de conflicto como por ejemplo, la Guerra de la Independencia, el proceso de independencia de las colonias americanas o las guerras carlistas. Nos encontramos por tanto ante un contexto intenso de cambio de la sociedad española y por supuesto, también de la valenciana y de la torrentina, que ahora explicaremos paso a paso.

Para comenzar, cabe decir que el primer tercio del siglo XIX se caracteriza por la crisis final del Antiguo Régimen. Si bien el proceso ya había comenzado en las postrimerías del siglo XVIII como ya habíamos comentado en el anterior capítulo de nuestra historia citando la consolidación de la burguesía como grupo económicamente influyente y el surgimiento de un grupo notable de pequeños y medianos propietarios, es en el contexto de la Guerra de la Independencia (1808-1814) contra Francia cuando las primeras tensiones entre absolutistas y liberales comenzarán a hacerse patentes. Las Cortes de Cádiz promulgarán una Constitución (1812) liberal que dará un trato igualitario ante la ley a todos los españoles, establecerá la división de poderes y dará a los ciudadanos una amplia garantía de derechos. Asimismo, se dará paso a promulgar una serie de disposiciones destinadas a abolir el Antiguo Régimen: supresión de los señoríos, anulación de la Inquisición e inicio de la desamortización.

No obstante, la obra de 1812 no será llevada a la práctica en un primer momento dada la situación bélica y después por el retorno de Fernando VII al trono en 1814, quien promulgará la vuelta al absolutismo. Esta situación se mantendrá durante seis años (1814-1820). Resaltar que durante la ocupación francesa del territorio valenciano no significará tampoco la profundización de las políticas antiseñoriales sino más bien al contrario ya que José I pactará con la nobleza y el clero para controlar la radicalización de los sectores populares, marcadamente antiseñoriales y ahora también antifranceses.

Tras un breve paréntesis de gobierno liberal (1820-1823), Fernando VII regresa al trono y se mantendrá en el poder hasta su muerte en 1833. Ya en 1830 había nacido su única hija, Isabel. María Cristina, la regente, pronto comprenderá que si quiere proteger el trono y el reinado de Isabel tendrá que buscar aliados contra el ala absolutista de las clases dominantes y su encarnación en Carlos María Isidro, hermano de Fernando VII y máximo representante del carlismo. Por tanto, María Cristina unirá sus fuerzas con las del sector más moderado de la burguesía, la terrateniente y financiera, para combatir contra el carlismo en una guerra civil que se alargará casi durante siete años (1833-1839). Durante este periodo se llevarán a cabo algunas reformas progresistas como el desmantelamiento definitivo de las instituciones del Antiguo Régimen y la desamortización de Mendizábal, así como la promulgación de medidas legislativas encaminadas a liberalizar la economía: implantación de la libertad de industria y comercio, eliminación de aduanas interiores, abolición del diezmo, etc.; el liberalismo económico comienza a hacerse patente en el territorio español.

En 1843 Isabel será finalmente proclamada reina y su reinado se establecerá hasta 1868. Durante estos 25 años irá configurándose el régimen moderado con el predominio en la política nacional y en las instituciones del Estado del sector de la burguesía terrateniente e industrial. Por tanto, se da un giro conservador a la política, profundizándose en los principios de centralismo y uniformización. Este proceso tendrá no obstante sus momentos de crisis, en primer lugar durante el bienio 1854-1856, en el que los progresistas tomarán el poder y completarán la obra desamortizadora, y después en los últimos cinco años del reinado de Isabel II, momento en el que se lleva a cabo una política marcadamente conservadora y autoritaria que llevará a la crisis abierta y al final de su reinado. Se abrirá entonces una

TORRENT EN EL SEGLE XIX

Si el XVIII va ser, tal com vam veure a l'anterior capítol de la nostra història, un segle de canvis (nova dinastia regnant, configuració d'Espanya com a Estat centralitzat, tímid avanç social de la burgesia, etc.), el XIX es caracteritzarà per ser un segle de profundes transformacions entre les quals destacarem la crisi i fallida de l'antic Règim, la construcció de l'Estat liberal, el sorgiment del moviment obrer, etc., juntament amb el començament del procés d'industrialització. Aquestes fites sovint vindran donades en contextos de conflicte com per exemple, la Guerra de la Independència, el procés d'independència de les colònies americanes o les guerres carlines. Ens trobem aleshores davant d'un context intens de canvi a la societat espanyola i naturalment, també a la valenciana i a la torrentina, que anem a explicar pas a pas.

Per començar, cal dir que el primer terç del segle XIX es caracteritza per la crisi final de l'Antic Règim. Si bé ja el procés havia començat a les darreries del segle XVIII com ja havíem fet notar al darrer capítol de la nostra història citant la consolidació de la burgesia com a grup econòmicament influent i el sorgiment d'un grup notable de xicotets i mitjans propietaris, és al context de la Guerra de la Independència (1808-1814) contra França quan les primeres tensions entre absolutistes i liberals es faran patents. Les Corts de Cadis promulgaran una Constitució (1812) liberal que donarà un tracte igualitari davant la llei a tots els espanyols, establirà la divisió de poders i donarà als ciutadans una àmplia garantia de drets. Així mateix, es promulgaran una sèrie de disposicions destinades a abolir l'Antic Règim: supressió dels senyorius, anul·lació dels gremis, abolició de la Inquisició i l'inici de la desamortització.

No obstant això, l'obra de 1812 no es durà a la pràctica en un primer moment donada la situació bèl·lica i després pel retorn de Ferran VII al tron el 1814, qui promulgarà la tornada a l'absolutisme. Aquesta situació es mantindrà durant sis anys (1814-1820). Cal dir que durant l'ocupació francesa al nostre territori no significa l'aprofundiment de les polítiques antisenyorials sinó tot el contrari donat que Josep I ha de pactar amb Noblesa i Església per controlar la radicalització dels sectors populars, marcadament antisenyorials i ara també antifrancesos.
Després d'un breu parèntesi de govern liberal (1820-1823), Ferran VII torna al tron i es mantindrà en ell fins a la seua mort el 1833. Ja el 1830 havia nascut la seua única filla, Isabel. Maria Cristina, la regent, comprendrà prompte que si vol protegir el tron i el regnat d'Isabel haurà de buscar aliances contra l'ala absolutista de les classes dominants i la seua encarnació en Carles Maria Isidre, germà de Ferran VII, màxim representant del carlisme. Per tant, Maria Cristina unirà forces amb el sector més moderat de la burgesia, la terratinent i financera, per combatre el carlisme en una guerra civil que durarà quasi a set anys (1833-1839). Durant aquest període es duran a terme algunes reformes progressistes com el desmantellament definitiu de les institucions de l'Antic Règim i la desamortització de Mendizábal, així com la promulgació de mesures legislatives encaminades a liberalitzar l'economia: implantació de la llibertat d'indústria i comerç, eliminació de duanes interiors, abolició del delme, etc.; el liberalisme econòmic comença a fer-se patent al territori espanyol.

El 1843 Isabel serà finalment proclamada reina i el seu regnat s'establirà fins al 1868. Durant aquests 25 anys s'anirà configurant el règim moderat amb el predomini a la política nacional i a les institucions de l'Estat del sector de la burgesia terratinent i industrial. Per tant, es fa un gir conservador a la política, aprofundint-se en els principis de centralisme i uniformització. Aquest procés tindrà els seus moments de crisi, en primer lloc al bienni 1854-1856, en el qual els progressistes prendran el poder i completaran l'obra desamortitzadora, i després als cinc anys finals del regnat d'Isabel II, on es duu a terme una política marcadament conservadora i autoritària que durà a la crisi oberta i a la fi del seu regnat. S'obrirà ara una convulsa etapa de sis anys (1868-1874) nomenada el Sexenni democràtic. En sis anys a Espanya eixiran a la llum multitud de tendències polítiques que fins ara estaven relegades a l'ombra: demòcrates, republicans, etc. i passa de tindre un una monarquia parlamentària amb Amadeu I de Savoia (1870-1873) a una efímera república (1873-1874).

TORRENT IN THE XIX CENTURY

If the XVIII century was as we saw in the last chapter of our history a century of changes (new ruling dynasty, configuration of Spain as a centralized State, slow social advance of the bourgeoisie, etc.), the XIX century features deep changes and we must stand out these ones: final crisis and fall of the Ancient Regime, the birth of the liberal State and the birth of the labour movement and the beginnings of the industrialization indeed. These processes will come along when moments of conflict arise: War of Independence against the French, war against American colonies and the Carlist wars. Consequently we find that the XIX century will bring an intense change to our society, Spanish, Valencian and of Torrent. Let's explain it.

To start with, we must say that the first thirty years of the century are characterized by the final crisis of the Ancient Regime. This process had started during the previous century as we said: the bourgeoisie gets more economical and social influence in our territories and a group of small and middle land owners appears. Now, in the context of the Independence War (1808-1814) against France, the first tensions between liberals and absolutists will arise. The Courts of Cadiz promulgate a liberal Constitution (1812) which will give to all the Spanish citizens an equal treat and law, will establish the division of powers and will give them a huge number of rights. In addition to this, a series of dispositions will be published with the aim of abolishing the Ancient Regime: suppression of dominances, cancellation of the Inquisition and beginning of the confiscation.

Nevertheless, the work of 1812 won't see the light because of the warfare situation first and the return of Ferdinand VII to the throne after in 1814, who establishes again the absolutism and tries to lead the country back to the Ancient Regime again. This situation lasts until 1820 when the liberals take the power again. We must add that the French occupation doesn't mean the deepening of the liberal politics but causes the opposite reaction because Joseph I will reach an agreement with nobility and church in order to control the radicalization of the people who are against the nobility and against the French also.

After a small parenthesis of liberal ruling (1820-1823), Ferdinand VII backs to the throne and he will keep it until his death in 1833. In 1830 his only daughter is born, Isabella. Maria Christina, the regent, will understand soon that she has to look for allies if she wants to keep the crown for Isabella because the absolutists incarnated in Carlos Maria Isidro, brother of Ferdinand VII and highest representative of the Carlism, are going to push for the crown. So, Maria Christina join her forces together with those of the moderate sector of the bourgeoisie, the landowner and financial bourgeoisie, to fight against the Carlism in a civil war that will last over almost seven years (1833-1839). During that period of time some huge progressive reforms will be taken such as the definitive dismantling of the Ancient Regime institutions, the confiscation of Mendizábal and some measures to liberalize the economy: liberty of commerce and industry, suppression of duties, abolition of the tithe. The economical liberalism begins to make it stronger in Spain.

In 1843 Isabella will be proclaimed queen of Spain and her reign will last for 25 years until 1868. Along these 25 years the moderate regime will be set up and the landowner and financial bourgeoisie will rule the government and will be present in the main institutions of the State. So, a conservative turn is done into politics, deepening in the centralization and standardization. But this process will have its crisis, first during 1854-1856, when the progressives take the power and complete the disentail work, and afterwards during the five last years of the reign of Isabella II, moment in which a very conservative and authoritarian politics is done. This fact will lead to an open crisis and the end of her reign. Then a new period of six years of upheaval will come (1868-1874) known as the Democratic Six-year term. In these six years will come to light some political tendencies that lived in the shadows until that moment: democrats, republicans, etc. Spain will be ruled first by a parliamentary monarchy with Amadeo I and after by a brief republic (1873-1874).

Finally in 1874 when general Martínez Campos takes power by force begins the Monarchist Restoration, a long period

nueva y convulsa etapa de seis años (1868-1874) conocida como el Sexenio Democrático. En seis años en España saldrán a la luz multitud de tendencias políticas que hasta ahora estaban relegadas a la sombra: demócratas, republicanos, etc. y se pasa de tener una monarquía parlamentaria con Amadeo I de Saboya (1870-1873) a una efímera república (1873-1874).

Finalmente en 1874 con el pronunciamiento del general Martínez Campos se da paso al inicio de la Restauración monárquica, un largo periodo de estabilidad política no exenta de momentos de tensión política que durará hasta la llegada de la Segunda República en 1931. Se caracterizará por ser un sistema parlamentario liberal pero escasamente democrático, con dos grandes partidos, conservador y liberal, quienes se alternarán en el poder gracias a la colaboración de determinados individuos que acaparan el poder político y económico, los llamados caciques, y a través del fraude electoral. La corona (Alfonso XII) tendrá papel arbitrador entre ambas facciones y poder de decisión, y fuera del juego político se quedarán los republicanos, los carlistas, el movimiento obrero y los nacionalismos periféricos catalán y vasco, surgidos en este contexto como reacción a la política centralista y uniformizadora del sistema político restauracionista.

Como decimos pues, este sistema proporcionará a España un largo periodo de estabilidad. No obstante, éste se verá truncado ocasionalmente en 1898, año en el que se pierden las colonias de Cuba y Puerto Rico, hecho que causará una profunda crisis y posteriores intentos de reforma que veremos en el último capítulo de nuestra historia.

Por lo que a la economía y la sociedad española, valenciana y torrentina del siglo XIX respecta, hay dos facetas paralelas ineludibles de las cuales debemos hablar: los inicios de la industrialización y la consolidación del capitalismo. Ambas facetas comenzarán a tener presencia ya durante la regencia de María Cristina gracias a la toma de decisiones tales como la articulación del mercado interior, el libre tránsito de mercancías o la libre contratación de trabajadores. Si hablamos de industrialización, cabe resaltar que en España tendrá un desarrollo lento, teniendo importante presencia sólo en Cataluña, Madrid, País Vasco y Valencia. La industria siderúrgica y la textil serán las más importantes.

En Valencia la industrialización se centrará en la capital. No obstante hay excepciones a esta norma, y encontramos una industria textil dispersa por nuestra geografía. Las industrias del mueble, cerámica, papel, química y conservera también tendrán un importante desarrollo y presencia.

Juntamente con la industrialización, el desarrollo del ferrocarril irá de la mano. En 1848 se inaugurará la primera línea que une Barcelona y Mataró. A Valencia llega en 1852, uniéndose la ciudad con el puerto. A pesar de la euforia inversora, el ferrocarril no producirá el efecto dinamizador esperado dado que se buscará antes el negocio de los inversores y la especulación que la utilidad.

También la riqueza producida por la venta y explotación de la tierra será muy importante para la economía española. Las desamortizaciones de 1837 y 1855 provocarán la introducción en el mercado de propiedades que la burguesía comercial y financiera irá adquiriendo y por tanto se desarrollará un próspero aunque limitado capitalismo agrario. El Estado liberal dará fin al feudalismo con la abolición del régimen señorial. En el territorio valenciano la inversión en la compra de las tierras será muy alta, modificándose las relaciones de explotación y producción de acuerdo a los criterios capitalistas, se cultivarán nuevas tierras y aumentará la superficie destinada al regadío. También surgirán nuevas técnicas y se invertirá en modernización de instrumentos y aperos y se usarán nuevos fertilizantes.

Pero la industrialización y el crecimiento económico también traerán un cambio importante y significativo en las estructuras sociales del momento. La revolución liberal eliminará los estamentos y establecerá una sociedad de clases en la que la burguesía acaparará el poder económico, político y social. Al mismo tiempo, artesanos, pequeños campesinos y jornaleros se irán proletarizando y se establecerán unas clases medias urbanas y rurales muy limitadas. Por otra parte, la industrialización, el constante crecimiento de las ciudades, el papel de la educación, de la mujer y de la prensa marcarán distancias con el campo.

Finalment el 1874 amb el pronunciament del general Martínez Campos es donarà pas al començament de la Restauració monàrquica, un llarg període d'estabilitat política no exempta de moments de tensió política que durarà fins a l'arribada de la Segona República el 1931. Es caracteritzarà per ser un sistema parlamentari liberal però escassament democràtic, amb dos grans partits, conservador i liberal, que s'alternen en el poder gràcies a la col·laboració de determinats individus que aclaparen poder polític i econòmic, els cacics, i mitjançant el frau electoral. La corona (Alfons XII) tindrà el paper d'àrbitre entre ambdues faccions i poder de decisió, i fora del joc polític es queden els republicans, els carlins, el moviment obrer i els nacionalismes perifèrics català i basc, sorgits en aquest context com a reacció contra la política centralista i uniformitzadora del sistema polític restauracionista.

Com diem, aquest sistema polític proporcionarà a Espanya un llarg període d'estabilitat. No obstant això, aquesta es veurà truncada momentàniament el 1898, any en el qual es perden les colònies de Cuba i Puerto Rico, fet que causarà una profunda crisi i posteriors intents de reforma que veurem al darrer capítol de la nostra història.

Pel que fa a l'economia i la societat espanyola, valenciana i torrentina del segle XIX, hi ha dues fites ineludibles i paral·leles de les quals hem de parlar: els inicis de la industrialització i la consolidació del capitalisme. Ambdues fites començaran a tindre presència durant la regència de Maria Cristina gràcies a la presa de mesures com l'articulació del mercat interior, el lliure trànsit de mercaderies o la lliure contractació de treballadors. Si parlem de la industrialització, cal dir que a Espanya tindrà un desenvolupament lent, tenint presència important a Catalunya, Madrid, País Basc i València. La indústria siderúrgica i la tèxtil seran les més importants.

A València, la industrialització se centrarà a la capital. No obstant això també es donarà una dispersa indústria tèxtil per la nostra geografia. Les indústries del moble, la ceràmica, paper, química i conservera també tindran un desenvolupament important.

Juntament amb la industrialització, el desenvolupament del ferrocarril anirà de la mà. En 1848 s'inaugura la primera línia que uneix Barcelona amb Mataró. A València arriba al 1852, unint la ciutat al Grau. Malgrat l'eufòria inversora, el ferrocarril no produirà l'efecte dinamitzador esperat donat que es buscarà abans el negoci dels inversors i l'especulació que la utilitat.

També la riquesa produïda per la venda i explotació de la terra serà molt important per a l'economia espanyola. Les desamortitzacions de 1837 i 1855 provocaran la introducció en el mercat de propietats que la burgesia comercial i financera anirà adquirint i per tant es desenvoluparà un pròsper capitalisme agrari tot i que limitat. L'Estat liberal donarà fi al feudalisme amb l'abolició del règim senyorial. Al territori valencià la inversió en compra de terres serà molt alta, modificant-se les relacions d'explotació i de producció d'acord als criteris capitalistes, es conrearan noves terres i augmentarà la superfície dedicada al regadiu. També sorgiran noves tècniques i s'invertirà a modernitzar les eines i s'utilitzaran nous fertilitzants.

Però la industrialització i el creixement econòmic també portarà un canvi important i significatiu en les estructures socials del moment. La revolució liberal eliminarà els estaments i establirà una societat de classes en la que la burgesia assolirà el poder econòmic, polític i social. Al mateix temps, artesans, xicotets camperols i jornalers es proletaritzaran i s'establiran unes classes mitjanes urbanes i rurals molt limitades. Per una altra banda, la industrialització, el constant creixement de les ciutats, el paper de l'educació, de la dona i de la premsa marcaran distàncies amb el camp. Apareixerà ara l'electricitat, el telèfon i la xarxa de tramvia. Malgrat tots aquests avanços, la població augmentarà de forma moderada per l'alta taxa de mortalitat, les epidèmies, les crisis de subsistències i l'emigració. No obstant això, la població espanyola passarà de tindre 11'5 milions d'habitants el 1797 a 18'6 en 1900, un augment del 60%.

A més a més, la industrialització també portarà conflictivitat social. A Espanya no existeixen lleis protectores contra l'arbitrarietat ni les duríssimes condicions laborals que pateix el proletariat a les fàbriques com el camperolat: salaris baixos, llargues jornades laborals, pèssimes condicions higièniques, alimentació

of time of political stability with some moments of tension. This Restoration will last until the arrival of the II Republic in 1931, and its main characteristics are the following ones: it is a liberal and parliamentary system but hardly democratic, with two big parties, conservative and liberal, which will switch in power thanks to the collaboration of some people who have power and wealth, the chiefs or caciques, and thanks to the electoral rigging indeed. The crown (Alphonse XII) will have power of decision and out of the political game will be the republicans, the Carlists, the labour movement and the Catalan and Basque nationalisms. These nationalisms appear as a political reaction against the centralization.

As we say, this system will bring political stability to Spain. Nevertheless, this stability will be broken momentarily in 1898, year in which Spain losses its colonies of Cuba and Puerto Rico. This fact will cause a deep crisis and subsequent reformations that we will see in the final chapter of our history.

As far as Spanish, Valencian and Torrent's economy and society are concerned in XIX century, there are two facts and we must describe them: the beginnings of industrialization and the consolidation of the capitalism. Both processes begin to stand out during the regency of Maria Christina due to decisions as the articulation of the inner market, the free transit of goods and free hire of workers. If we are speaking about industrialisation, we must say that in Spain it will take a long way to get it and it will be a slow process. It has relevance in Basque Country, Catalonia, Madrid and Valencia. The iron and steel industries and the textile industries will be the most important in our country.

In Valencia the industrialisation will be focused in the capital. Nevertheless there are some exceptions to this rule and we find textile industries all over our geography. The furniture, pottery, paper, chemical and canning industries will have an important relevance indeed.

All along with this industrialisation, the development of the railway will soon come. In 1848 the first line between Barcelona and Mataró opens. Railways come to Valencia in 1852, linking the city with the port. Despite of the investor's euphoria, the railway will not produce the hoped revitalizing effect because the investors will look for business and speculation instead of the utility.

The wealth produced by the sale of the lands will be very important for the Spanish economy. The confiscations of 1837 and 1855 will put into market many lands and the commercial and financial bourgeoisie will buy them. So, a prosperous although limited agrarian capitalism will be developed. The liberal State will end the feudalism abolishing the Ancient Regime. In Valencia the investment in land buying will be important, modifying the rules of exploitation and production according to the capitalism new rules. New lands will be cultivated and irrigation lands will grow. Also new techniques will see the light and people will invest in modernizing tools and fertilisers.

But this industrialisation and the economic growth will bring also important and significant changes in the social structures. The liberal revolution will rule out the ancient estates and will establish a new society of classes in which the bourgeoisie will keep the political, economic and social power for herself. At the same time, crafters, peasants and day labourers will be slightly proletarianized and this means that the rural and urban middle classes will be limited. On the other hand the industrialisation, the continuous growth of the cities, the role of the education, of the women and the press will clearly separate the city and the field. It appears now the electricity, the telephone and the tram. But despite of all these advances, the population will grow slowly due to the high tax of mortality, epidemics, subsistence crisis and migration. The Spanish population in 1797 is 11'5 million and in 1900 is 18'6. So, the increase is about 60%.

In addition to these facts, the industrialisation brings also social unrests and struggle. In Spain there are neither protecting laws against the arbitrariness nor against the hard work conditions that are suffered by the working class. Low incomes, long work days, awful hygienic conditions, lacking of food, unhealthy dwelling and child exploitation. So, the struggle between workers and bosses will be frequent since 1850.

Having said that, now we must contextualize all the

Aparecerá ahora la electricidad, el teléfono y la red de tranvía. A pesar de todos estos avances, la población aumentará de forma moderada debido a la alta tasa de mortalidad, las epidemias, las crisis de subsistencia y la emigración. No obstante la población española pasará de 11'5 millones de habitantes en 1797 a 18'6 en 1900, dándose un aumento del 60%.
Además de esto, la industrialización también conllevará conflictividad social. En España no existen leyes protectoras contra la arbitrariedad ni contra las durísimas condiciones laborales que sufre el proletariado en las fábricas y el campesinado en el campo. Salarios bajos, largas jornadas laborales, pésimas condiciones higiénicas, alimentación escasa, viviendas insalubres y explotación infantil. Por tanto, los enfrentamientos entre obreros y propietarios serán constantes ya hacia mitad del siglo XIX.

Dicho esto, es necesario ahora contextualizar toda la información para analizar la situación de nuestra ciudad y sus habitantes a lo largo del siglo XIX. En Torrent la llegada del Estado liberal no supondrá dar el paso hacia la industrialización, sino que mantendrá su identidad agraria. Las estructuras del Antigua Régimen desaparecen no obstante y se seguirá produciendo una actividad sostenida en el campo. Por lo que respecta a su población, se duplicará en un siglo: si en 1787 hay 4.317 habitantes, en 1900 viven en el municipio 8.561 vecinos. Aunque la falta de higiene hace que la mortalidad infantil siga siendo alta, se verá compensada por la alta natalidad. Esto nos habla de la continuidad del campo como forma de vida; la abolición de los últimos residuos del feudalismo no vendrá seguida de una industrialización, como hemos dicho. La actividad agraria es la más importante en nuestra ciudad, y la industria sólo comienza a hacer acto de presencia hacia 1855, ligada a la economía vinícola (fábricas de aguardiente). Cabe resaltar la existencia de una manufactura chocolatera importante, tanto es así que en 1869 existen a Torrent 42 chocolateros. Incluso en 1892 Gregori Rius instalará un molino de cacao movido a vapor. Fabricantes de escobas, panaderos, fabricantes de alpargatas y arrieros completan el paisaje industrial torrentino. Finalmente cabe resalta la edificación de una torre de telegrafía óptica en el Vedad en 1849; las comunicaciones se van modernizando en nuestro territorio.

Por lo que respecta al plano social, cabe resaltar que reproducirá el canon general de la época y del cual ya hemos hecho referencia: ascenso de la burguesía, una burguesía todavía poco significativa cuantitativamente hablando, propietaria de tierras y negocios financieros. La burguesía de negocios es minoritaria en nuestra ciudad. La clase media y el proletariado tampoco tienen relevancia dado que no existe proceso industrializador. El grupo más numerosos será pues el campesinado, con un nivel de vida más que modesto, dependiente de la tierra y de sus beneficios, así como del funcionamiento del mercado.
Haciendo balance del presente capítulo, cabe decir que nos encontramos ante un siglo en el que se ha producido una ruptura, un cambio profundo e irreversible en las estructuras sociales y económicas, que da paso a una sociedad desligada del Antiguo Régimen y cada vez más involucrada con la industrialización y el lento desarrollo económico. El viaje hacia la modernidad no ha hecho más que comenzar, y en el último capítulo de nuestra historia veremos cómo llegamos a ella a lo largo del siglo XX y principios del XIX, cada vez de una manera más rápida y decidida.

escassa, habitatges insalubres i explotació infantil. Per tant, els enfrontaments entre obrers i patrons seran constants ja a mitjan segle.

Dit açò, cal ara contextualitzar tota la informació per analitzar la situació de la nostra ciutat i els seus habitants al llarg del segle XIX. A Torrent l'arribada de l'Estat liberal no significarà fer el pas cap a la industrialització, sinó que mantindrà el seu caire agrari. Les estructures de l'Antic Règim desapareixen no obstant i se seguirà produint una activitat sostinguda al camp. Pel que fa a la seua població, es duplica en un segle: si a l'any 1787 hi ha 4.317 habitants, el 1900 viuen 8.561veïns. Tot i que la manca d'higiene fa que la mortalitat infantil siga molt alta, es veu compensada per l'alta natalitat. Això ens parla de la continuïtat del camp com a forma de vida; l'abolició el 1855 dels últims residus del feudalisme no vindrà seguida d'una industrialització com ja hem dit. L'activitat agrària és la més important a la nostra ciutat, i la indústria començarà a fer acte de presència cap a 1855, lligada a l'economia vinícola (fàbriques d'aiguardent). Cal ressaltar l'existència d'una manufactura xocolatera important, tant és així que el 1869 existeixen a Torrent 42 xocolaters. Fins i tot el 1892 Gregori Rius instal·larà un molí de cacau mogut a vapor. Granerers, forners, espardenyers i arriers completen el paisatge industrial torrentí. Finalment també cal ressaltar la construcció d'una torre de telegrafia òptica al Vedat el 1849. Les comunicacions van modernitzant-se.

Pel que respecta a la situació social, reproduirà el cànon general de l'època i del qual ja hem parlat: ascens de la burgesia, una burgesia encara poc significativa quantitativament parlant, propietària de terres i negocis financers. La burgesia de negocis és minoritària a la nostra ciutat. La classe mitjana i el proletariat no tenen pràcticament rellevància donat que no hi ha procés industrialitzador. El grup més nombrós serà doncs el camperolat, amb un nivell de vida més que modest i depenent de la terra i dels seus beneficis, així com del funcionament del mercat.

Fent balanç del capítol, cal dir que ens trobem davant un segle en el qual s'ha produït un trencament, un canvi profund i irreversible en les estructures socials i econòmiques, que dóna pas a una societat deslligada de l'Antic Règim i cada vegada més involucrada amb la industrialització i el lent desenvolupament econòmic. El viatge cap a la modernitat no ha fet més que començar, i al darrer capítol de la nostra història veurem com arribem a ella al llarg del segle XX i principis del XXI, cada vegada d'una manera més ràpida i decidida.

information in order to analyze the historical context of our town all along the XIX century. The arrival of the liberal State to Torrent doesn't mean the step to the industrialisation. Our town will keep its agrarian identity. The Ancient Regime structures will disappear instead and the activity in the field will be slowly growing along this century. As far as population is concerned, it will be doubled in one century: in 1787 there are 4.317 inhabitants, in 1900 there are 8.561. Although the tax of child mortality stays high, this will be made up for the high tax of births. This fact talks us about the continuity of the life in the field as a lifestyle. The abolition of the last remaining of the feudalism will not be followed by the industrialisation as we said before. The agrarian activity is the most important in our town and the industry only appears towards 1855, linked to the vine-producing industry (liquor and moonshine factories). However we must stand out the presence of an important chocolate manufacture: in 1869 there are 42 chocolate producers in torrent. Even in 1892 an entrepreneur called Gregori Rius will set up a steam cocoa mill next to the town. Broom makers, bakers, espadrille makers and mule drivers complete the industrial outlook in Torrent. Finally, we must stand out the construction of one optical telegraph tower in El Vedat. The communications begin to be modernized in our town.

Now if we talk about the society, we must say then that Torrent follows the general panorama of the Spanish society: rise of the bourgeoisie that is a small group yet and owner of the land and financial business. In our town there is no bourgeoisie of this kind because as we said, there is no industrialisation. The largest group represented in Torrent will be the peasantry, with a modest lifestyle and dependent to the land and its benefits.

To sum it up and summarize this chapter we will say that we look up to a century in which it has been produced a huge breakup, a deep and irreversible change in the social and economic structures of our country. These changes will settle a new society that totally breaks with the Ancient Regime and will slightly get involved with the industrialisation and the slow economic development. The journey towards modernity is about to begin, and in the last chapter of our history we will see how we arrive there along the XX and XIX centuries.

Torre de telegrafía óptica, El Vedat.
Torre de telegrafia òptica, El Vedat.
Optical telegraph tower. El Vedat

3. Our partners / Els nostres socis / Nuestros socios (Bucarest)

Basic facts about Romania

- OFFICIAL NAME: The Republic of Romania (Romania)
- EU ADMISSION DATE: 01.01.2007
- GEOGRAPHICAL LOCATION: south-eastern Europe
- NEIGHBOURS: Hungary, Serbia, Bulgaria, Ukraine, Moldova (Black Sea)
- AREA: 238.291 km2
- POPULATION: ca. 22 million
- ADMINISTRATIVE DIVISION: 41 districts (judete)
- CAPITAL: Bucharest (Bucuresti)
- CHIEF CITIES: Timisoara, Cluj, Iasi, Pitesti, Ploesti, Constanta
- OFFICIAL LANGUAGE: Romanian
- THE HIGHEST PEAK: Moldoveanu (2.544 m)
- LONGEST RIVERS: Danube, Cisa, Mures, Olt
- CURRENCY: Euro
- MAIN RELIGION: Orthodox
- FAMOUS PEOPLE: Gheorghe Hagi, Adrian Mutu, Eugen Ionesco, Mircea Eliade, Mihai Eminescu

Who was born in Romania?

- **Edward G. Robinson** was born in Bucharest. He arrived in the United States at age ten, and his family moved into New York's Lower East Side. He took up acting while attending City College, abandoning plans to become a rabbi or lawyer. The American Academy of Dramatic Arts awarded him a scholarship, and he began work in stock, with his new name, in 1913. Broadway was two years later.

- **Nadia Comaneci,** Born in 1961, Romanian gymnast Nadia Comaneci became the first woman to score a perfect 10 in an Olympic gymnastics event at the 1976 Olympic Games, at age 14. Her performance at the 1976 Olympics redefined both her sport and audiences' expectations of female athletes. At the 1980 Olympics, Comaneci won gold medals for the balance beam and floor exercise. She retired from competition in 1984 and defected to the United States in 1989.

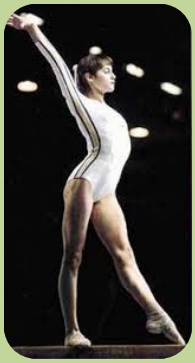

4. Les experiències

La meua experiència Comenius

La meua experiència Comenius va començar el dia que em van comunicar que havia estat seleccionada per prendre part del project. Dies després vaig saber el nom de la persona amb la qual anava a compartir la meua experiència. Passaria una setmana en casa de Stevi amb la seua família des del dia 24 al 31 de Març!

Ja han passat dues setmanes des de la meua tornada i la meua estança a Grècia ha estat per a mí un somni fet realitat per varies raons.

La primera part del somni en fer-se realitat va ser quan vaig pujar en avió per primera vegada en la meua vida perquè va ser molt emocionant. Visitar Atenes també era una part molt important del meu somni, ja que vam veure l'Acròpolis i el Partenon, que fins ara només havia vist en imatges als llibres de mitología grega.

Cinc hores de viatge en tren després arribavem a Kalambaka, el poble de les famílies d'acollida, qui ens esperàven amb els braços oberts. Començava tota una setmana d'esdeveniments, visites culturals, rises, de conèixer persones qui són ara amics, de sentiments compartits i sobretot de bones experiències.

Si haguera de quedar-me amb alguna de les coses viscudes, em seria molt difícil triar-ne sols una. Doncs, done les gràcies a la gent de Kalambaka que ha fet possible aquest encontre amb tant de carinyo i als nostres professors i professores que posaren en marxa el projecte. Espere tornar a gaudir d'una experiència com aquesta algun dia.

My Comenius experience

My Comenius experience started off the day I was told that I have been selected to take part on the project. Some days later I knew the name of the girl I was going to live with. So, I was going to spend a week at Stevi's house with her family since the 24th till the 31st of march!

It's been a couple of weeks since my arrival date back home and for me, my staying there in Greece has been a dream come true for some reasons.

First of all, it has been my first flight and it was so exciting.

Meanwhile, visiting Athens was also a very important part of my personal dream as we went up to the Acropolis and The Parthenon which I have only seen in pictures in ancient Greek history books.

After a five-hours exhausting train journey, we finally got Kalambaka, the village where the hosting families lived. It was the beginning of a week full of things to do, cultural visits, lots of laughs, meeting new people who are now close friends, feelings to share, and mainly amazing experiences.

If I was asked to tell the most important thing in the journey, It would be extremely difficult to choose just one. So, I am very grateful to all the people in Kalambaka involved in the project who have been so lovely with us there but, and I would also like to say thank you to our teachers here who some day last year had the idea of working on this project.

I hope someday I could be lucky again living such a wonderful experience with Comenius!

Olga Ramiro Gil
2n ESO

I am feeling so happy

I am Laura Carratalà, one of the luckiest ones who have had the chance of enjoying a trip sponsored by the EU in the Comenius Project, specifically to Romania. It's been five extremely enriching days, where we have met new people. This has been one of those experiences that you never forget and you still remember when you get older, with a smile and a little homesickness. I don't know if I'll ever meet some of my new friends again or if I'll come back to Romania, so I am feeling so happy of having enjoyed these five days so much. Thank you.

He gaudit

Sóc Laura Carratalà, una de les afortunades que ha tingut l'oportunitat de gaudir d'un viatge patrocinat per la Unió Europea en el projecte Comenius, concretament a Romania. Han sigut cinc dies summament enriquidors, en el que hem conegut a gent nova. Aquest ha sigut una d'eixes experiències que mai oblides, i que encara quan ets gran, recordes amb un somriure i una mica d'enyorança. No sé si em retrobaré mai amb alguns dels meus nous amics, o si tornaré a Romania, així que em sent més que feliç d'haver-hi gaudit tant en aquests cinc dies. Gràcies.

Laura Carratalà
3r ESO

Una experiencia preciosa

Irrepetible, inolvidable y enriquecedora. No podría calificar nuestra estancia en Rumanía con otros términos. La calidad y calidez humana de los compañeros de viaje, tanto alumnos como profesora, de nuestros anfitriones, de nuestros colegas de proyecto, de sus respectivos alumnos y de la gente con la que nos relacionamos allí, han dado todo el sentido y la perspectiva del lema del proyecto arraigándonos más en la Nueva Europa y en el espíritu de la unidad en la diversidad. A todas las personas que han hecho posible este proyecto: GRACIAS!

A precious experience

Unrepeatable, unforgettable, rewarding. I couldn't describe our stay in Romania with other words. The human quality and warmth showed by our travel mates, both the teacher and students, our hosts, our project colleagues and their respective students, and all the people we met in Romania, have given us all the sense and perspective about the motto of this project: New Europe with Stronger Ties, strengthening us all into the feeling of unity in diversity. To all the people who have made this project true: THANKS!

Ricard Torres

Hasta luego

Es maravilloso encontrarte en un ambiente tan cálido y familiar sin estar realmente en tu casa. Pero sabes que ahora esa va a ser tu segunda casa porque a esas personas, a ese país y a ese proyecto le has dicho un "hasta luego" no un "adiós" porque sabes y tienes la esperanza de que todo esto se repita, porque ahora somos una pequeña familia!

See you soon

It is wonderful to be in such a warm family atmosphere without actually being at home. But now you know that that is going to be your second home because you didn't say "goodbye" to these people, to this country. You just said "see you soon" because you know and wish that this will be repeated, as now we all are a small family!

Pilar Martínez
4t ESO

La meua experiència

Primer vull donar les gràcies per haver-me triat per a participar en aquest últim intercanvi del projecte “COMENIUS”.

Aquests cinc dies s’han convertit en la millor experiència de la meua vida. He conegut a moltes bones persones d’altres països, i també ha fet que conega més a les persones que m’ acompanyaven com Ana, Juanjo,Marta i Pilar (a Ricard i a Laura els tractava més a sovint).

A banda he millorat el meu nivell d’anglés oral i he conegut noves tradicions,cultures i constums. Respecte al menjar he tastat la tradicional sopa de budells, la qual no recomane a ningú, però la resta estava molt bo i cap dia podia acabar-me el que em posaven en taula. No sé com no he engreixat!!!

My experience

First I want to thank you for having chosen me to participate in the last exchange in this project “COMENIUS”.

These five days have become the best experience in my life. I have met good people from other countries, and also I got to know better my travel mates, as Ana, Juanjo,Marta i Pilar, (I meet Laura and Ricard more often).

In addition, I have improved my level of spoken English and I learnt new traditions, cultures and customs. Regarding the food I tasted traditional tripe soup, which I don’t recommend to anyone, but the rest was very good and I could finish my plate that they laid on the table. I don’t know how I haven’t got fatter!!!

Ximo Cervera
3r ESO

Una experiencia incredible

Lo primero que tengo que decir es que no tengo palabras para describir cuan increíble ha sido para mí esta experiencia. Esta increíble oportunidad me dio la posibilidad de descubrir mi país, un montón de gente maravillosa, y obviamente una forma distinta de mejorar mis habilidades y mis capacidades mentales.

Jamás olvidaré lo bien que me trataron, ni el chaval que me recibió en su casa, ni a su familia.Jamás olvidaré ningún momento, ningún lugar que visité, ni a los profesores. Finalmente, gracias por todo a la gente de Comenius, y gracias a Rumanía.

An amazing experience

The first thing that I have to tell is that I have no words to describe how amazing has it been for me.
This incredible opportunity gave me the possibility to discover my country, a lot of wonderful people, and obviously a different way to improve my skills and mind's capacities.

I will never forget how good treated me, the guy who received me in his home, and to his family. I will never forget any moment, any place that I visited, neither the professors. Thanks for everything people of Comenius, and thanks to Romania.

Juanjo Morata
1r Batxillerat

Un proyecto estupendo

Hace dos años nos presentaron un proyecto en el colegio. Todo el mundo oía hablar de Comenius y pensábamos que no era más que algo para mejorar nuestro nivel de inglés o algo parecido. Hoy, después de haber vivido una de las mejores experiencias de mi vida sólo puedo decir gracias, y afirmar que Comenius no es un simple proyecto, es la forma más bonita que cualquiera se puede imaginar de hacer amigos y conocer un poco más diferentes culturas.

A wonderful project

Two years ago our teachers told us something about a new project for the school called Comenius. We thought that this will be just a way of improving our English level or something similar. Now, after having lived one of the best experiences of my live I can only say thank you and affirm that Comenius is not a simple project, it is the most beautiful way that any one can imagine to make friends and learn more about different cultures.

Marta Plaza de la Torre
1r Batxillerat

Gracias Comenius

El pasado marzo estuve junto con mis compañeros de viaje: Olga, Mario, Paula y Ainoa, en Kalampaka, situado en Grecia.Allí estuve viviendo en casa de mi nueva amiga Konstantina durante cinco días.

En Grecia, conocimos a nuevas personas con las cuales entablamos una gran amistad y también, volvimos a ver a los chicos y chicas griegos que habían venido a España, lo cual fue una gran alegría. Konstantina y su familia, fueron realmente simpáticos y ahora mismo los echo mucho de menos .Cinco días se hacen muy cortos cuando lo estas pasando tan bien y, a la hora de despedirse, deseas no irte nunca de allí.

Este viaje ha sido una gran experiencia que quedará marcada en la mente y corazones de todas aquellas personas que participaron. Y solo quiero decir gracias Comenius, por todo.

Thanks to Comenius

Last March I was with my travel partners: Olga, Mario,Paula and Ainoa in Kalampaka, Greece.
There I stayed with my new friend's house, Konstantina for five days.

In Greece, we met new people who became our friends and we also saw the Greek girls and boys who came to Spain, and it was nice to see them again. Konstantina and her family were very nice to me, and now I miss them a lot. Five days are not much time if you're having fun and when these days finish and you have to say goodbye, you don't want to leave.

This Trip has been a great experience that will remain in the minds and hearts of all the people who participated. And now I only want to say Thank you Comenius.

Marta Hernández
3r ESO